

Çocuk Gelişimi Bölümünde Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlılığa İlişkin Zihinsel İmgeleri¹

Berna Köktürk Dalcalı^{a*}, Zuhal Begde^b

^{a,b} Karabük Üniversitesi Safranbolu Meslek Yüksekokulu, Karabük.

Öz

Dünyada yaşam koşullarının değişmesi, sağlıklı beslenmeye ve aktiviteye önem verilmesi, teknolojik gelişmeler, tıp alanındaki ilerlemeler yaşam süresinin uzamasına ve yaşlı nüfusun artmasına neden olmuştur. Değişen yaşam şartları ile birlikte aile yapısında da değişiklikler olmuştur. Yaşlının ailedeki konumunu kaybetmesi ve medyanın etkisi gibi nedenlerle toplumun yaşlı bireylere karşı tutumları değişmiştir. Yaşlı bireyler ve yaşlılığa yönelik olumlu tutumlar kadar olumsuz tutumlar da olabilmektedir. Anne-babalar kadar çocuklarla ilgilenen eğitimcilerin de çocuklarda yaşlı bireyi sayılan, sevilen, yaşam deneyimlerinden yararlanan değerli biri algısı oluşturma sürecinde etkili olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, çocuk gelişimi bölümü ön lisans öğrencilerinin yaşlı bireylere yönelik algılarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla, metafor çalışması yapılmıştır. Çalışma grubunu, çocuk gelişimi ön lisans öğrenimine devam eden 183 öğrenci oluşturmuştur. Sonuç olarak, öğrencilerin yaşlılığa yönelik algıların büyük oranda olumlu olduğu saptanmıştır. Öğrenciler yaşlı bireyi tanımlarken daha çok kitap, çocuk, ağaç ve bebek metaforlarını kullanmışlardır. Yaşlılıkla ilgili eğitim ve değer aktarımının okul öncesinden yükseköğretime kadar tüm eğitim kademelerinde ele alınmasıyla toplumda yaşlıya yönelik olumlu tutumların artacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yaşlılık, Çocuk Gelişimi, Yaşlılık Algısı.

Mental Images of Students in Child Development Department on Senescence

Abstract

Changing global living conditions, increasing importance assigned to healthy nutrition and health activities, technological improvements, advances in medicine led to an extension in human life span and an increase in the elderly population. Along with the changing living conditions, changes were also observed in the family structure. The attitudes of the society towards elderly individuals changed due to the changes in the position of the elderly people in the family and the influence of the media. There are both negative and positive attitudes towards elderly individuals and senescence. It is considered that educators, who are interested in both children and parents, could be effective in the process of creating a perception among children that considers the elderly as valued and loved individuals, whose life experiences could be beneficial for all. Thus, the present study aimed to determine the perceptions of undergraduate students in the child development department towards the elderly. For this purpose, a metaphorical study was conducted. The study group included 183 undergraduate students in child development department. Study findings demonstrated that the perceptions of the students towards the elderly were positive in general. The students used metaphors such as books, children, trees and babies when describing the elderly. It is considered that positive attitudes towards the elderly could be increased in the society as a result of the inclusion of the education and value transfer about the elderly in all educational levels including pre-school and higher education.

Keywords: Senescence, child development, perception about the elderly.

¹Bu çalışma, 5. Ulusal Çocuk Gelişimi Öğrenci Kongresi'nde sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

*Yazışma adresi. Email: bernakokturk@karabuk.edu.tr

1. GİRİŞ

İnsanlık var oluşundan itibaren gelişen değişim gösteren bir varlıktır ve bazı evrelerden geçer. Bunlar bebeklik, çocukluk, ergenlik, yetişkinlik, orta yaş ve yaşlılık diye adlandırılır. Yaşlılık denildiğinde, bir insanın yaşadığı sürenin son dönemleri akla gelir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) yaşlılık kavramını, bireyin çevreye uyumunun yavaş yavaş azalması olarak adlandırmıştır. DSÖ yaşlılığı yaş kronolojisinde 60-74 aralığı olarak belirlemiştir (Kurt, Beyaztaş, Erkol, 2010). Dünyada yaşam koşullarının değişmesi, sağlıklı beslenmeye ve aktiviteye önem verilmesi, teknolojik gelişmeler, tıp alanındaki ilerlemeler yaşam süresinin uzamasına ve yaşlı nüfusun artmasına neden olmuştur. Günümüzde değişen yaşam şartları nedeniyle değişime uğrayan aile yapısında yaşlının konumunu kaybetmesi ve medya aracılığıyla yaşlılığının olumsuz mesajlar ile ilişkilendirilerek topluma aktarılması, yaşlıya karşı tutumları etkilemeye devam etmektedir (Güven, Muz ve Ertürk, 2012; Akdemir, Çınar ve Görgülü, 2007).

Yaşlılığa bakış açısı toplumdaki topluma, yaşanan zamana, kişiden kişiye değişebilir. Türk kültüründe, yaşlıya saygı, yaşlının sözüne itibar etme ve yaşlısına sahip çıkma geleneksel ve değişmez bir beklenti iken yaşlının toplum içindeki statüsü ve saygınlığı günümüzde değişmektedir. Kentleşme, göçler ve sanayileşmenin artması, ekonomik zorluklar, kadının çalışma hayatına girmesi, sosyal yaşamın değişmesi, ataerkil aile yapısından çekirdek aile yapısına geçiş özellikle büyük şehirlerde aile yapılarında önemli değişikliklere neden olmaktadır (Öztek ve Kubilay 2008, Özdemir ve Bilgili, 2014).

Toplumdaki yaşlı algısının değişebilmesi ve yaşlıya karşı olumlu tutumların geliştirilmesi ancak bu konudaki eğitim ile mümkündür. Değerleri kazanmada okul öncesi eğitimin önemi çok fazladır (Aydın MZ, 2010). Bu nedenle okul öncesi eğitim gören çocuklara verilecek olan yaşlı ile ilgili mesaj ve algıların olumlu yönde olması gerekmektedir. Okul öncesi öğretmeni yaşlı bireyi, sayılan, sevilen, yaşam deneyimlerinden yararlanan değerli biri olarak algılandığı ve aktardığı sürece o ortamda yetişen çocukta bunu öğrenecek ve yaşlıya karşı olumlu tutumlar geliştirecektir (Ceylan, 2013; Öz, 2002). Bu nedenle çocuk gelişimi öğrencilerinin yaşlıyı nasıl algıladıklarının ve eğitime nasıl aktardıklarının belirlenmesi önem taşımaktadır.

2. GEREÇ VE YÖNTEM

2.1. Araştırmanın Tipi

Çalışma fenomenolojik tarzda planlanmış nitel bir çalışmadır.

2.2. Çalışma Grubu

Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş olup, çocuk gelişimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerinin tümüne ulaşılması hedeflenmiştir. Hazırlanan veri toplama aracı, araştırmacılar tarafından Karabük Üniversitesi Safranbolu Meslek Yüksekokulu Çocuk Gelişimi öğrencilerine ulaştırılmıştır.

2.3. Veri Toplama Yöntemi

Demografik Veri Formu, Yaşlılık dönemine ilişkin metafor algılarını değerlendiren formla toplanmıştır. Demografik veri formu araştırmacı tarafından literatür doğrultusunda hazırlanmıştır. Metafor algı formunda “Yaşlılık..... gibidir. Çünkü” sorusu yönlendirilerek öğrencilerin yaşlılığa ilişkin algıları saptanmıştır.

2.4. Etik Konular

Araştırmanın yürütülebilmesi için Karabük Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan izin alınmıştır. Ayrıca öğrencilere çalışmaya katılmaya gönüllü olduklarına dair gönüllü onam formu imzalatılmıştır.

2.5. Verilerin Analizi

Veriler, SPSS programı aracılığıyla ve doküman inceleme yöntemiyle değerlendirilmiştir. Tanımlayıcı veriler standart sapma ve yüzde olarak özetlenmiştir. Öğrencilerin açık uçlu metafor sorusuna verdikleri yanıtlar ise doküman inceleme yöntemi ile betimsel analiz ve içerik analizi yapılarak değerlendirilmiştir. Öncelikle yaşlı kavramına ilişkin metaforlar gruplandırılmış insan, bitki, eşya, kavram vb. şekilde kodlanarak kategorilere ayrılmıştır. Katılımcıların metaforlarına ilişkin tanımlamalarının hepsi incelenmiş ve tanımlamalardan öğrencilerin genel görüşünü temsil ettiği düşünülen görüşler belirlenerek bunlar örnek ifadeler olarak sunulmuştur.

Tablo 1. Öğrencilerin Demografik Özelliklerine İlişkin Veriler

Demografik Özellikler		n	%
Cinsiyet	Kadın	183	100
	Erkek	0	0
Yaş	18 Yaş ve Altı	12	6,6
	19-21 Yaş	156	85,2
	22-24 Yaş	15	8,2
Sınıf	1. Sınıf	104	56,8
	2. Sınıf	79	43,2
Anne Yaşı	35 ve altı	4	2,2
	36-40	43	23,5
	41-45	81	44,3
	46-50	35	19,2
	51 ve üstü	20	10,9
Baba Yaşı	35 ve altı	1	0,5
	36-40	13	7,1
	41-45	71	38,8
	46-50	62	33,9
	51 ve üstü	36	19,7
Aile Yapısı	Çekirdek Aile	141	77,0
	Anne Baba Ayrı	11	6,0
	Büyükanne-Büyükbaba	24	13,1
	Diğer	7	3,8
Genel Toplam		183	100

Tablo 1 incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin %98,9'unun kadın olduğu, %85,2'sinin 19-21 yaş grubunda bulunduğu ve 56,8'inin 1. sınıfı okuyan öğrenciler olduğu saptanmıştır. Anne ve baba yaşları incelendiğinde 41-45 yaş grubunda bir yoğunluk olduğu görülmüştür. Öğrencilerin %44,3'ünün annesinin, %38,8'nin babasının 41-45 yaş grubunda yer aldığı görülmüştür. Aile yapısı incelendiğinde %77'sinin çekirdek aileye sahip olduğu, büyükanne ve büyükbaba ile birlikte yaşayan öğrencilerin ise sadece %13,1'lik bir grubu oluşturduğu görülmüştür.

Tablo 2. Yaşlıya İlişkin Canlı Kavram Metaforları

Alt Kategori	Metaforlar	N	Örnek İfadeler
İnsan	Çocuk	30	“Yaşlandıkça inatlaşırlar ve herşeyin kendi istedikleri gibi olmasını isterler.” “Yaşlandıkça daha çok ilgiye ihtiyaç duyarlar.” “Yaşlanınca yalnızlıktan çocuk gibi oluyorlar ve en masum insanlar oluyorlar.” “Çocuklar kadar korumaya ve sevmeye ihtiyaçları vardır.” “Etrafını neşelendirirler.”
	Bebek	13	“Bebek gibi ilgi beklerler.” “Sürekli sevgi ve ilgi beklerler.”
	Bilgin	3	
	Öğretmen	1	
	Atatürk	1	
Bitki	Ağaç	28	“Yıllar boyunca dimdik durarak, her şeyi yaşayıp görürler, bize ışık tutarlar.” “Meyvesi bitse gölgesi olur.” “Dayanıklılırlar, güçlüdürler.” “Kolları her yere uzanır.”
	Çiçek	2	
	Yaprak	1	

Tablo 2 incelendiğinde; öğrencilerin insan kategorisinde yaşlıyı en çok çocuk (n:30), sonrasında ise bebek (n:13) olarak tanımladıkları görülmüştür. Öğrencilerin çocuk metaforlarını hem olumlu hem de olumsuz algılarla ilişkilendirdikleri saptanmıştır. Çocuk metaforunu kullanan bazı öğrenciler çocuklar gibi etrafı şenlendirdiklerini, neşe kaynağı olduklarını ifade ederken, bazı öğrencilerin ise yaşlandıkça çocuk gibi inatçı olduklarını dile getirmişlerdir. Bebek metaforu incelendiğinde ise öğrencilerin bu kavramı sadece sevgi ve ilgi beklentisi ile ilişkilendirdikleri ve yaşlıyı sürekli sevgi ve ilgi bekleyen bir insan olarak algıladıkları görülmüştür. Bitki kategorisi incelendiğinde öğrencilerin yaşlıyı en sıklıkla ağaç (n:28) olarak tanımladıkları görülmüştür. Öğrenciler ağaç metaforunu tanımlarken daha çok sağlık, güçlülük, sabır gibi kavramlarla tanımlamalarını yapmışlardır. Bu bağlamda incelendiğinde özellikle canlı kavramlarla ilişkilendiren öğrencilerin büyük çoğunluğunun yaşlıya yönelik olumlu algılarını yansıttıkları görülmüştür.

Tablo 3. Yaşlıya İlişkin Cansız Kavram Metaforları

Alt Kategori	Metaforlar	N	Örnek İfadeler
Yiyecek	Şeker	5	“Çok tatlıdırlar.”
	Meyve	2	
	Su	1	
	Çikolata	1	
	Bal	1	
	Yoğurt	1	
	Limon	1	
Yer	Dağ	4	
	Kütüphane	1	
	Deniz	1	
	Okul	1	
Kavram	Güneş	5	Bizi her konuda aydınlatıp doğrumuzu yanlışımızı bize gösterirler. Onlar birçok değer, gördü ve kuralları bildikleri için bizi bu konuda aydınlatırlar.
	Işık	4	Geçmişleriyle geleceklerimizi aydınlatır. Geleceğe yön verirler.
	Hayatın Gerçekliği	2	
	Nostalji	2	
	Google	2	
	Huzur	1	
	Dayanak	1	
	Beyin	1	
	Sağlık	1	
	Tarih	1	
	Melek	1	
	Şefkat	1	
	Eziyet	1	
	Kitap	25	“Kapağı açıldığında her sayfasında geçmişin izleri ve yaşanmışlıkları vardır.” “Her değerli bilgi onlardadır.” “Okudukça bilgi verir.” “Bilmediğimiz yaşamla ilgili tecrübeleri onlardan öğreniriz.”
Harita	6	Yol gösterirler. Her zaman doğru yolu gösterirler.	

Tablo 4. Yaşlıya İlişkin Cansız Kavram Metaforları (Devamı)

Alt Kategori	Metaforlar	N	Örnek İfadeler
Eşya	Pamuk	5	
	Ayna	4	Yüzündeki kırışıklıkların hepsi yaşanmışlık içerir.
	Bilgi Kutusu	4	Yaşam onlara öyle şeyler katmıştır ki yeter ki açmasını bilin.
	Pusula	4	Gelecek nesile yol gösterir.
	Ansiklopedi	2	
	Rehber	2	
	Hazine	2	
	Kalkan	1	
	Antika	1	
	Çelik Kasa	1	
	Kalorifer Peteği	1	
	Yumak İplik	1	
	Siyah-Beyaz Fotoğraf	1	
	Yapboz	1	
	Fener	1	
	Demir	1	
Cetvel	1		

Tablo 3 incelendiğinde öğrencilerin yaşlılık dönemini en çok kitap (n:25), harita (n:6), şeker (n:5), güneş (n:5) ve pamuk (n:5) kavramları ile ilişkilendirdikleri saptanmıştır. Öğrencilerin bu 5 metafora ilişkin tanımlamalarının tamamının olumlu olduğu görülmüştür. Öğrencilerin özellikle kitap metaforuna ilişkin tanımlamaları bilgi ve tecrübe ile açıklanmış ve onlardan öğrenilecek birçok bilgi olduğunu dile getirmişlerdir. Buda öğrencilerin yaşlı bireylerin bilgi ve tecrübelerine önem gösterdiklerini düşündürmektedir. Güneş ve ışık metaforlarının dünyamızı aydınlatmakla ilişkilendirildiği; harita ve pusula metaforlarının ise yol gösterme ve rehber olma ile açıklandığı görülmüştür. Bu bulgular ışığında incelendiğinde öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yaşlıya yönelik algılarının olumlu olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra bir öğrencinin yaşlıyı eziyet olarak görmesi de dikkat çeken bir bulgudur.

3. TARTIŞMA ve SONUÇ

Yaşlılığa bakış açısı ve tutumlar eğitim durumundan, inançlardan, kişilerin geçmiş yaşantılarından dolayı farklılıklar gösterebilir. Olumsuz tutumların gelişmesindeki faktörlerin başında kentleşme, sanayileşme, ekonomik yetersizlikler, çekirdek aile yapısı gelmektedir. Bu nedenler de gençlerin yaşlı bireylere olan tutumlarını olumsuz etkileyebilmektedir. Ülkemizde üniversite öğrencilerine yaşlılığa tutumla ilgili yapılan çalışmaların genel sonuçları olumlu olduğunu göstermiştir. Gençlerin bu tutumlarını geliştirmedeki en büyük etkenin kültürel değerler ve inançlardan kaynaklandığını söylenebilir (Dinçer vd., 2016).

Okul öncesi dönem tüm gelişim alanlarının en hızlı olduğu dönemdir. Bu dönemde çocuğun yaşadığı deneyimler onun sonraki kişiliğine, sosyal ve akademik başarısı üzerine etkiye sahiptir ve çocuğun gelecekte nasıl bir birey olacağını belirler. Çocuklar değerlere ilişkin bilgileri hayatları boyunca öğrenmeye devam ederler fakat temel değerler bu dönemde oluşur (Ömeroğlu ve Sapsağlam, 2016). Bu bağlamda ailelere, öğretmenlere ve çocuk gelişimcilerle değerleri aktarım konusunda büyük görevler düşmektedir.

Ceylan 2013 çocuklarla yapmış olduğu çalışmada çocukların yaşlıyı daha çok 'kötü ve mutsuz' olarak ifade ettikleri görülmüştür. Bu bağlamda çocuk gelişimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerin yaşlılara ilişkin olumlu imge ve algılarını eğitimlerine katkıda buldukları çocuklara aktarması büyük bir önem taşımaktadır. Buna rağmen yaşlıya yönelik tutumların incelendiği çalışmalara bakıldığında daha çok sağlık alanında öğrenim gören öğrenciler üzerinde çalışmaların olduğu görülmüştür. Oysa yaşlı bireyler ile sadece sağlık alanında karşılaşmamaktayız. Bu bakış açısı yaşlının toplumdaki dışlanmasına neden olan etmenlerden bir tanesidir. Çalışma ile yaşlılığa ilişkin değer aktarımının eğitimin ilk aşamasından itibaren başlaması gerektiğinin önemi vurgulanabilecektir.

Adıbelli ve arkadaşları (2013) ile Yılmaz ve Özkan'ın (2010) öğrenci hemşirelere yaptıkları çalışmalarda, öğrencilerin yaşlılara karşı tutumlarının olumlu olduğu, benzer olarak üniversite öğrencilerine uygulanan bazı çalışmalarda yaşlılara ilişkin tutumların olumlu olduğu saptanmıştır (Dinçer vd., 2016; Güven vd., 2011; Altay ve Aydın, 2013). Yine Yazıcı ve arkadaşlarının 2015'te yaşlı bakım öğrencilerine yaptığı çalışmada yaşlıya yönelik tutumlarının olumlu olduğu bulunmuştur. Buna karşın Köse ve arkadaşlarının 2015 yaptıkları çalışmada öğrencilerin yaşlıya yönelik tutumların yaşlılarla geçirdikleri zamanın az olması nedeniyle olumsuz olduğunu, 2017'de Danış ve arkadaşlarının üniversite öğrencilerine yaptıkları yaşlı bireylere ilişkin görüşlerinin olumsuz önyargılar içerdiğini saptamışlardır.

Çocuk gelişimi bölümünde öğrenim gören öğrencilerle yapılan bu çalışmada, öğrencilerin yaşlılığa yönelik algıları değerlendirilmiştir. Öğrencilerin yaşlı bireyleri çoğunlukla olumlu algıladığı fakat azınlık sayılabilecek bir grup öğrenim yaşlıya yönelik olumsuz algılarının olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin yaşlıyı çoğunlukla çocuk, ağaç, kitap ve bebek metaforları ile tanımladıkları görülmüştür. Öğrenciler çocuk metaforunu hem olumlu hem olumsuz algıları ile tanımlarken bebek, ağaç ve kitap metaforları hep olumlu algıları yansıtmıştır. Özellikle bebek ve çocuk metaforunun şefkat kavramı ile ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir. Öğrencilerin tanımlamaları incelendiğinde yaşlıların sevgi ve ilgiye ihtiyacı olduğu için bebek ya da çocuk metaforu ile ilişkilendirildiği görülmüştür. Yine ağaç ve kitap metaforunun da Türk kültürü açısından yaşlıya atfedilen öğretilerle ilişkili olabileceği düşünülmektedir. Çünkü metaforların tanımlamalarına bakıldığında öğrenciler yol gösterici, koruyucu, öğretici, gölgesinde dinlenilesi gibi ifadeleri kullanmışlardır. Bütün bu kavram ve tanımlamalar birlikte incelendiğinde yaşlıya yönelik olumlu algılara sahip olma Türk kültüründe yaşlının konumu, saygı duyulan bir kişilik olması, yaşlıya hizmetin önemli kabul edilmesi gibi değerlerin doğal bir sonucu olarak

karşımıza çıkmaktadır ve öğrencilerin yaşlı ile ilgili algılarının toplumun bir öğretisi olarak karşımıza çıktığı düşünülmektedir (Soyuer, vd. 2010). Yine de değişen toplum ve kültürel değerlerin azınlık olarak sayılabilecek bir grubun algılarını olumsuz yönde etkilediği de görülmektedir (Güven ve ark., 2012). 2013'te Adıbelli ve arkadaşlarının hemşire öğrencilerle yapılan çalışmada yaşlılığı "bağımlılık, pasiflik, yoksulluk" olarak algıladıkları bulunmuştur; çalışma sonuçları bu anlamda benzerlik göstermektedir. Yaşlılık dönemine yönelik yapılan çalışmalarda ise yaşlılığa bakış açısının olumlu, olumsuz ya da her iki görüşün birlikte olduğu belirtilmektedir.

Çalışmada öğrencilerin yaşlıya yönelik algılarının çoğunlukla olumlu imgelerle ifade edildiği, öğrencilerin yaşlıya karşı sevgi ve ilgi gösterilmesi gerektiği, onların deneyimlerinden yararlanılması gerektiği, onların bilgilerinin önemli olduğunu belirttikleri saptandı. Çalışmanın daha geniş örneklem ve farklı gruplar üzerinde tekrarlanarak farklı öğrenci gruplarının yaşlıya yönelik imgelerinin belirlenmesi, okul öncesi dönemden başlanarak tüm eğitim kurumlarında aktif yaşlanma ve yaşlılığın önemine dair eğitimlerin planlanması önerilir.

KAYNAKÇA

- Adıbelli, D., Türkoğlu, N. ve Kılıç, D. (2013). Öğrenci Hemşirelerin Yaşlılığa İlişkin Görüşleri ve Yaşlılara Karşı Tutumları, Dokuz Eylül Üniversitesi *Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6(1): 2-8.
- Akdemir, N., Çınar F. İ. ve Görgülü, Ü. (2007). Yaşlılığın Algılanması ve Yaşlı Ayrımcılığı, *Türk Geriatri Dergisi*, 10(4): 215-222.
- Altay, B. ve Aydın T. (2015). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının Değerlendirilmesi, *Hemşirelikte Eğitim ve Araştırma dergisi*, 12(1): 11-18.
- Aydın, T. (2010). Huzurevinde Yaşayan Yaşlıların Geleceğe Yönelik Beklentilerinin Öz Bakım Gücü ve Yaşam Doyumuna Etkisi (Yüksek Lisans Tezi). Samsun: Ondokuz Mayıs Üniversitesi Halk Sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı.
- Ceylan, Ş. (2013). Çocuk Bakış Açısıyla Yaşlılık. VII. Ulusal Yaşlılık Kongresi, 147-153. 23-28 Mayıs.
- Danış, M. Z. ve Kara, H. Z. (2017). Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Bireylere İlişkin Görüşleri Üzerine Bir Araştırma, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (AEÜSBED)*, 3(2): 221-233.
- Diñçer, Y., Usta E. ve Bulduk S. (2016). Üniversite Öğrencileri Gözüyle Yaşlılık Nasıl Algılanıyor?, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 9(1): 26-38.
- Güven, Ş. D., Uçakan Muz, G. ve Efe Ertürk, N. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları ve Bu Tutumların Bazı Değişkenlerle İlişkisi, *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 15(2): 99-105.
- Köse, G., Ayhan, H., Taştan, S., İyigün, E., Hatipoğlu, S., Açıkkel, C. (2015). Sağlık Alanında Farklı Bölümlerde Öğrenim Gören Öğrencilerin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumlarının Belirlenmesi, *Gülhane Tıp Dergisi*, 57: 145-151.
- Kurt, G., Yücel Beyaztaş. F. ve Erkol, Z. (2010). Yaşlıların Sorunları ve Yaşam Memnuniyeti, *Adli Tıp Dergisi / Turkish Journal of Forensic Medicine*, 24(2): 32-39.

- Ömeroğlu E. ve Sapsağlam Ö. (2016). Okul Öncesi Dönemde Karakter Ve Değerler Eğitimi: Teoriden Uygulamaya. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Öz, F. (2002). Yaşamın son evresi: Yaşlılık psiko-sosyal açıdan gözden geçirme, *Kriz Dergisi*, 10(2): 17-28.
- Özbek Yazıcı, S., Kalaycı, I., Kaya, E. ve Tekin, A. (2015). Yaşlı Bakım Programı Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi/Elderly Issues Research Journal*, 8(2): 77-87.
- Özdemir, Ö. ve Bilgili, N. (2014). Sağlık Hizmetlerinde Yaşlı Ayrımcılığı, *Gülhane Tıp Dergisi*, 56: 128-131.
- Soyuer, F., Ünalın, D. ve Elmalı, F. (2010). Sağlık Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları ve Bu Tutumların Bazı Demografik Değişkenlerle İlişkisi, *Mersin Üniversitesi Sağlık Bilim Dergisi*, 3(2): 20-25.
- Yılmaz, E. ve Özkan, S. (2010). Hemşirelik Öğrencilerinin Yaşlı Ayrımcılığına İlişkin Tutumları, *Maltepe Üniversitesi Hemşirelik Bilim ve Sanatı Dergisi*, 3(2): 35-53.